

NORGES HØYESTERETT

Den 24. juli 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Endresen, Normann og Bergsjø i

HR-2018-1447-U, (sak nr. 18-108100STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Vidar Sinding)

mot

Påtalemyndigheten (politiadvokat Marie Grønvold Steen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens kjennelse om midlertidig tilbakekall av føreretten og beslag av førerkort.
- (2) A er siktet for blant annet å ha kjørt bil i ruspåvirket tilstand, jf. vegtrafikkloven § 31, jf. § 22 første ledd, og på den bakgrunn ble føreretten hans midlertidig tilbakekalt og førerkortet beslaglagt 27. februar 2018. Da A senere trakk sitt samtykke til tilbakekallelsen og beslaget, begjærte påtalemyndigheten kjennelse for midlertidig tilbakekall av føreretten og førerkortbeslag 28. mai 2018.
- (3) Follo tingrett avsa 11. juni 2018 kjennelse med slik slutning:
"Påtalemyndigheten kan midlertidig tilbakekalle føreretten og holde førerkortet til A, født 00.00.1976, beslaglagt inntil saken mot ham er endelig avgjort, men ikke ut over 23.08.2018."
- (4) A anket kjennelsen. Borgarting lagmannsrett avsa 22. juni 2018 kjennelse med slik slutning:
"Anken forkastes."
- (5) A har anket kjennelsen til Høyesterett. I anken anføres det at lagmannsretten har begått en saksbehandlingsfeil, da kjennelsen ble avsagt uten at påtalemyndighetens merknader til anken var gjort kjent for forsvarer. Det er videre anført at lagmannsrettens begrunnelse er mangelfull hva gjelder forholdsmessighetsvurderingen.
- (6) A har lagt ned følgende påstand:

"Begjæring om midlertidig tilbakekall av førerrett og førerkortbeslag tas ikke til følge."

- (7) Påtalemyndigheten har anført at den feil som ble gjort ved at forsvarer ikke fikk tilsendt påtalemyndighetens tilsvarende til anken, ikke har vært av betydning for avgjørelsen og at anken derfor ikke bør føre frem.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken er en videre anke over kjennelse, og at Høyesteretts ankeutvalg bare kan prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd.
- (9) Ankeutvalget finner det enstemmig klart at den begrunnelse lagmannsretten har gitt vedrørende forholdsmessighetsvurderingen er fullt tilstrekkelig. Lagmannsrettens kjennelse kan ikke oppheves på dette grunnlag.
- (10) Ved en feil ble imidlertid påtalemyndighetens tilsvarende til anken ikke videresendt til forsvareren. Det foreligger derved et brudd på kontradiksjonsprinsippet, og det følger av en veletablert praksis at slike feil normalt må føre til opphevelse, jf. Rt. 2015 side 619 med videre henvisninger. Kontradiksjonsprinsippet anses så grunnleggende at allerede en mulighet for at feilen kan ha hatt betydning, er tilstrekkelig for at den påankede avgjørelse må oppheves.
- (11) Det følger imidlertid av ankeutvalgets avgjørelse HR-2017-2191-U at det heller ikke ved denne type feil er grunn til opphevelse når feilen åpenbart ikke har hatt betydning for avgjørelsen. Også den saken gjaldt at påtalemyndighetens tilsvarende ikke var gjort kjent for forsvarer. Tilsvaret inneholdt ikke noe utover bemerkningen:

"Påtalemyndigheten viser til tingrettens kjennelse og har ikke ytterligere kommentarer."

- (12) Tilsvaret var med andre ord innholdsløst, og spørsmålet i saken her blir om det er grunn til å vurdere påtalemyndighetens noe mer omfattende tilsvarende på en annen måte. Det er utformet slik:

"Påtalemyndigheten støtter seg til begjæring om førerkortbeslag av 28.05.18 og til kjennelse avsagt av Follo tingrett."

Hva gjelder påstanden om søvngjengeri, var det nødvendig for påtalemyndigheten å sende saken til sakkyndig vurdering for en avkreftelse/bekreftelse på om hendelsen kan ha funnet sted slik det beskrives av siktede.

For det tilfelle retten finner det tvilsomt at førerkortet kan beslaglegges fordi siktede gikk i søvne, ønsker påtalemyndigheten å gjøre oppmerksom på det poeng at det å kjøre i søvne utgjør en betydelig trafikklfare. Og at dette således i seg selv en grunn til at siktede ikke bør inneha førerkort før sakkyndig rapport foreligger."

- (13) De to første avsnittene inneholder klart nok ikke noe materielt som behøver imøtegåelse. Ankeutvalget er kommet til at det er tilfellet også for det som anføres i det siste avsnittet av tilsvaret. Det som sies i dette avsnittet relaterer seg ikke til spørsmålet om det er sannsynlighetsovervekt for at siktede kjørte i påvirket tilstand, men forutsetter at lagmannsretten har funnet at så ikke er tilfellet. Dette må være avgjørende. Hvordan det aktuelle avsnittet for øvrig skal forstås, er ikke helt klart, men det synes mest nærliggende å se det slik at påtalemyndigheten mener beslag bør besluttes på det alternative grunnlag at siktedes helsesituasjon i seg selv bør føre til beslagleggelse av førerkort. At et slikt synspunkt ikke nødvendigvis gjør noen imøtegåelse, må være åpenbart både på et rettslig og et faktisk

grunnlag. Spørsmålet i saken her er om det er skjellig grunn til mistanke om kjøring i påvirket tilstand, og retten vil ikke kunne foreta beslag på noe alternativt grunnlag. Det må også uten videre kunne legges til grunn at beslagleggelse av førerkort ikke er egnet til å påvirke en søvngjengers atferd.

- (14) Ankeutvalget finner å kunne utelukke muligheten for at tilsvaret har hatt betydning for det resultat lagmannsretten er kommet til, og det er da ikke grunnlag for opphevelse.
- (15) Utvalget tilføyer for øvrig at siktelsen ikke er heldig utformet hva angår grunnlaget for at siktede har ført motorvogn påvirket av alkohol eller andre berusende eller bedøvende midler. Grunnlaget for dette punktet i siktelsen er utformet slik:

"Fredag 23. februar 2018 kl. 05.20 i påkjøringsfeltet E6 nordgående v/X satt han i førersetet på kjøretøy med kjennetegn 00000 som hadde kjørt av veien og hvor motoren i gang. Dette til tross for at han var ruspåvirket."

- (16) Som de tidligere instanser, aktor og forsvarer alle har lagt til grunn, ligger det implisitt i dette at siktede også har kjørt bilen. Dette bør imidlertid komme direkte til uttrykk, og utvalget forutsetter at dette vil bli rettet før straffesaken kommer til behandling.
- (17) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G:

Anken forkastes.

Kristin Normann
(sign.)

Clement Endresen
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: